มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน
เครื่องเขิน

๑. ขอบข่าย

๑.๑ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ครอบคลุมเฉพาะเครื่องเขินที่ทำขึ้นโดยใช้เครื่องจักสานไม้ไผ่ ไม้ที่ขึ้นรูปแล้ว และเครื่องปั้นดินเผา เป็นวัสดุหลัก

๒. บทนิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ มีดังต่อไปนี้

๒.๑ เครื่องเขิน หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ทำหรือประดิษฐ์ขึ้นโดยการนำเครื่องจักสานไม้ไผ่ ไม้ที่ขึ้นรูปแล้ว หรือเครื่องปั้นดินเผา มาลงรักสมุกหลายๆ ครั้ง แล้วขัดให้เรียบ ลงรักน้ำใสหรือรักผิวอีกครั้งเพื่อให้ผิวเป็นมันวาว นำไปอบเพื่อให้รักแห้งสนิท ทำลวดลายและตกแต่งสี ด้วยชาด มุก ทองคำเปลว เงินเปลว เปลือกไข่ หรือสีน้ำมัน อาจใช้วัสดุอื่นมาประกอบ เช่น ทองเหลือง สเตนเลส เพื่อให้แข็งแรงและเหมาะสมกับการใช้งาน ทำเป็นของใช้ทั่วไป ของตกแต่ง เครื่องประดับ และของที่ระลึก เช่น พาน หีบผ้า แจกัน กรอบรูป กำไล พวงกุญแจ

๓. คุณลักษณะที่ต้องการ

๓.๑ ลักษณะทั่วไป

ต้องประณีต สวยงาม มีรูปแบบรูปทรงที่เหมาะสม ไม่มีรอยแตกหรือรอยร้าว ผิวเคลือบต้องเรียบเป็นมัน ไม่มีรอยเส้นแปรง ไม่ด่าง หลุด หรือลอก อาจมีรูที่เรียกว่า “ตามด” ได้บ้างแต่ต้องไม่ทำให้ชิ้นงานขาดความสวยงาม

๓.๒ ลวดลาย

ต้องประณีต สวยงาม การต่อลวดลายต้องกลมกลืน

๓.๓ สี (ถ้ามี)

ต้องติดแน่น คงทน ไม่ด่าง หลุด หรือลอก และเมื่อลูบผลิตภัณฑ์แล้วสีต้องไม่ติดมือ

๓.๔ การประกอบด้วยวัสดุอื่น (ถ้ามี)

ต้องประณีต สวยงาม ติดแน่น คงทน กลมกลืนและเหมาะสมกับชิ้นงาน

เมื่อตรวจสอบโดยวิธีให้คะแนนตามข้อ ๗.๑ แล้ว ต้องได้คะแนนเฉลี่ยของแต่ละลักษณะจากผู้ตรวจสอบทุกคนไม่น้อยกว่า ๓ คะแนน และไม่มีลักษณะใดได้ ๑ คะแนน จากผู้ตรวจสอบคนใดคนหนึ่ง

๓.๕ การใช้งาน

ต้องสามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน

๔. การบรรจุ

๔.๑ หากมีการบรรจุ ให้บรรจุเครื่องเขินในภาชนะบรรจุที่สะอาด แห้ง เรียบร้อย และสามารถป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับเครื่องเขินได้

๕. เครื่องหมายและฉลาก

๕.๑ ที่ฉลากหรือภาชนะบรรจุเครื่องเขินทุกหน่วย อย่างน้อยต้องมีเลข อักษร หรือเครื่องหมายแจ้งรายละเอียดต่อไปนี้ให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน

(๑) ชื่อเรียกผลิตภัณฑ์ เช่น ขันน้ำพานรอง ตลับนกคุ้ม แจกันกระบองเปลือกไข่

(๒) ขนาดหรือมิติ

(๓) เดือน ปีที่ทำ

(๔) ข้อแนะนำในการใช้และการดูแลรักษา

(๕) ชื่อผู้ทำ หรือสถานที่ทำ พร้อมสถานที่ตั้ง หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน

ในกรณีใช้ภาษาต่างประเทศ ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

๖. การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน

๖.๑ รุ่น ในที่นี้ หมายถึง เครื่องเขินที่ทำหรือส่งมอบหรือซื้อขายในระยะเวลาเดียวกัน

๖.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ ให้เป็นไปตามแผนการชักตัวอย่างที่กำหนดต่อไปนี้

๖.๒.๑ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบการใช้งาน การบรรจุ และเครื่องหมายและฉลาก ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีสุ่มจากรุ่นเดียวกัน จำนวน ๕ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วทุกตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๓.๕ ข้อ ๔. และข้อ ๕. จึงจะถือว่าเครื่องเขินรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

๖.๒.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบลักษณะทั่วไป ลวดลาย สี และการประกอบด้วยวัสดุอื่น ให้ใช้ตัวอย่างที่ผ่านการทดสอบตามข้อ ๖.๒.๑ แล้ว จำนวน ๕ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๓.๑ ถึงข้อ ๓.๔ จึงจะถือว่าเครื่องเขินรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

๖.๓ เกณฑ์ตัดสิน

ตัวอย่างเครื่องเขินต้องเป็นไปตามข้อ ๖.๒.๑ และข้อ ๖.๒.๒ ทุกข้อ จึงจะถือว่าเครื่องเขินรุ่นนั้นเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้

๗. การทดสอบ

๗.๑ การทดสอบลักษณะทั่วไป ลวดลาย สี และการประกอบด้วยวัสดุอื่น

๗.๑.๑ ให้แต่งตั้งคณะผู้ตรวจสอบ ประกอบด้วยผู้ที่มีความชำนาญในการตรวจสอบเครื่องเขินอย่างน้อย ๕ คน แต่ละคนจะแยกกันตรวจและให้คะแนนโดยอิสระ

๗.๑.๒ หลักเกณฑ์การให้คะแนน ให้เป็นไปตามตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ หลักเกณฑ์การให้คะแนน

(ข้อ ๗.๑.๒)

ลักษณะที่ตรวจสอบ	เกณฑ์ที่กำหนด	ระดับการตัดสิน (คะแนน)			
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง
ลักษณะทั่วไป	ต้องประณีต สวยงาม มีรูปแบบรูปทรงที่เหมาะสม ไม่มีรอยแตกหรือรอยร้าว ผิวเคลือบต้องเรียบเป็นมัน ไม่มีรอยเส้นแปรง ไม่ด่าง หลุด หรือลอก อาจมีรูที่เรียกว่า “ตามด” ได้บ้างแต่ต้องไม่ทำให้ชิ้นงานขาดความสวยงาม	๔	๓	๒	๑
ลวดลาย	ต้องประณีต สวยงาม การต่อลวดลายต้องกลมกลืน	๔	๓	๒	๑
สี (ถ้ามี)	ต้องติดแน่น คงทน ไม่ด่าง หลุด หรือลอก และเมื่อลูบผลิตภัณฑ์แล้วสีต้องไม่ติดมือ	๔	๓	๒	๑
การประกอบด้วยวัสดุอื่น (ถ้ามี)	ต้องประณีต สวยงาม ติดแน่น คงทน กลมกลืนและเหมาะสมกับชิ้นงาน	๔	๓	๒	๑

๗.๒ การทดสอบการใช้งาน การบรรจุ และเครื่องหมายและฉลาก

ให้ตรวจพินิจ